

dellä lienee oma historiansa, vaikka tapahtuu kun ei ole mitään ansiota). se runossa ilmenee jonkunlaisena vertauksena. Sen historia kai saa alkunsa niiltä ajoilta, jolloin ihmiset oppivat käyttämään tulta, mutta kun ei ollut vielä tulitikkuja, oli tulen saanti perin vaikeaa, esim. kihnuttamalla yhteen kahta kuivaa pömpalasta ja kun se kerran saatiin syttymään, ei sitä tietenkään mielellään annettu sammua. Naisten tehtäväksi jäi vartioita tulta, niin ettei se päässyt koskaan sammumaan. Myöhemmin sitä pidettiin sitten suuren onnettomuuden enteänä, jos tuo kotiliesi pääsi sammumaan. Silloin oli jo jonkinlaisia uskonnollisia menoja, joten tuosta kotiliedestä muodostui pyhättö, koti-alttari tai muu sitä vastaava ja siten se säilynyt nykyaikaan saakka, sillä eroitukseksi, että nykyään sillä tarkoitetaan kuten edellä lainatussa runossakin, miehen ja naisen keskinäisiä rakkautsuheteita ja sen hoitaminen ja vireilläpitäminen yhä vielä porvarillisen käsityksen mukaan kuuluu naiselle. Jos hän sen päästää sammumaan, pidetään sitä yhä onnettomuutena.

Nykyaajan työläisillä kai ei suinkaan olisi mitään sitä vastaan, että heillä olisi edellä kuvatunlainen koti. Kaikkein vähimmän niillä jungeli kängissä pääsäilevillä, varsinkin syksyn tullen. Mutta kun yhä vielä sosialismin vastustajat veisavat sitä vanhaa virttä, että muka sosialismi hävittää kodin, niin eiköhän se pane yhä useamman työläisen miettämään, sinäkin silloin, kun työtönä ja rahaton häädetään jostakin vuokratasarin loukosta kadulle, että kuka se hävitti kodin jo ennenkuin se mielikuvitukseksiaan oli ehtinyt valmiiksi. Siis työläisillä nykyisessä yhteiskunnassa on ja pysyy edellä kuvatunlainen koti vaan kaukaisena unelmana. Sillä työläisen kodista puuttuu melkein kaikkea muuta, mutta ei leipähuolia, niitä siellä on aina kylliksi.

Niinpä onkin jo suuri osa työläisistä lakannut sitä nykyiseltä järjestelmältä odottamastakin ja asettanut kaiken toivonsa sosialistiseen vallankumoukseen, eikä suinkaan suotta. Mutta suuri osa niistäkin työläisistä vielä kuvittelevat tulevaisuuden kotia samanlaisena pikkuporvarillisena idyllinä. Se vaan osottaa miten lujassa istuu työläisissä pikkuporvarillinen maailmankatsomus. He kuvittelevat yhä, että sosialistisessa yhteiskunnassa, kun työläiset saavat työnsä täyden tuloksen, niin silloin he voivat perustaa sen kuvittelemansa kauniin kodin, jossa vaimo yhä hoitaa kotiäitiä ja hyvänä enkelinä vaalii, hoitaa ja kasvattaa lapset sekä palvelee herramiestänsä. Ei jakseta käsittää, että tulevaisuuden yhteiskunnassa tuollainen koti-ihanne on perustusta vailla ja niinollen mahdoton todellisuudessa, sitä todistaa mainioisti Toverittarensakin julaistu selostus naisten asuntopöyristä Helsingissä. Siellä sosialidemokraattiset eturivin naiset, joita yhä pidetään työväestön edustajina, suloisessa yhteisymmärryksessä pikkuporvarien kanssa keskustelivat tulisiko heidän asunnoissa olla erikoista palvelijan huonetta ja muista yhtä kauaskantoisista kysymyksistä.

Kunkin ajan koti-ihanteella ovat perustuksensa aikansa yhteiskuntatodellisuus. Nykyaikana on työläisnaisen harteille säilytetty raskain taakka. Hänen on niukoilla ansiolla, joko itsensä tai miehensä tai molempien, koetettava ylläpitää jonkunlaista koti pahasta silloin kun on ansio mahdollisuuksia. (Herra tietää mitä silloin

Jällellä on koti kokonaisuudessaan, mutta vailla leipähuolia ja luonnottoman raskaita velvollisuuksia. Oikea koti ensikerran ihmiskunnan historiassa todellisuudessa eikä ainoastaan mielikuvituksessa, jokaisen saavutettavissa. Mutta sen kodin ihanteet perustuvat taaskin sen ajan yhteiskunta talouteen. Sillä vaikka täten naisen toiminta sosialistisen vallankumouksen tapahtuessa siirtyy kokonaan uusille aloille, niin kodin kaipuu ei ole tukahdutettu. Se säilyy yhtä voimakkaana kuin ennenkin. Sillä kodin pitäisi olla ihmiselle se paikka, jossa voi tuntea olevansa ihminen, kerrankin oma itsensä.

Tulevaisuuden koti-ihanteeseen kuuluu myös kaunis, hyvin sisustettu asunto. Ei naiselle työpajana, vaan lepopaikkana, jossa hän voi elää vaan itseään varten. Jossa hän, suorittuaan päivätyönsä tai nautittuaan huvituksista ja taiteista y.m. voi levätä tai nauttia perheensä seurasta ja jossa hän, silloin kuin kaipaa yksinäisyyttä, syventyäkseen kirjojen tai kirjoituspöytänsä ääreen, voi lähettää lapsensa, joiden seurasta hän on hetken nauttinut, taitavimpien oppettajien ja hoitajien huostaan mitä yhteiskunta voi hankkia. Tietäen, että hänen lapsensa siten ovat paremmassa turvassa kuin hänen yksityisen silmälläpitonsa alaisena.

Koti sellainen, jossa mies yhtä hyvin kuin nainenkin tapaa ei palvelijansa ja elättäjänsä vaan vapaan, tasa-arvoisen toverinsa. Sellainen koti-ihanne ei ole mikään keksintö, vaan kuvastuu siinä taas suorastaan uuden ajan naisen ja miehen keskinäiset suhteet ja heidän asemansa yhteiskunnassa perin selvästi. Siinä kuvastuu miehen ja naisen vapaa, mistään ulkopuolisista vaikutteista riippumaton, tosi toveruuden ja tasa-arvoisuuden pohjalla solmittu kahdenkeskinen liitto, joka on mahdollinen, ainoastaan sellaisessa yhteiskunnassa, jossa ihmiset ovat taloudellisesti täysin vapaita.

Kun naisen tieltä poistuvat ne tekijät, jotka saattavat hänet riippuvaiseksi miehestä tavalla tai toisella, niin silloin vasta on mahdollisuus toteuttaa oikea koti-ihanne, mutta siihen tarvitaan yhteiskunnallinen vallankumous. Ensimmäinen, kauaskantoisin yhteiskunnallinen vallankumous tapahtui silloin, kun yksityisomistusoikeus työnsä syrjäyn alkuperäisen sukkomunin. Sen luonnollisena tuloksena ensikerran myös nainen joutui siihen asemaan, jossa se on siitä asti ollut.

Niinpä siis tarvitaan uusi suuri vallankumous, jolloin uusiaikainen kommunismi syrjäyttää jälleen yksityisomistusoikeuden ennenkuin nainen saa jälleen takaisin ne oikeutensa, jotka se edellisessä tapauksessa menetti. Nyt jääköön itsekunkin ratkaistavaksi, kumpea koti-ihannetta kannattaa taivoittaa. Edellinen, pikkuporvarillinen on sitäpaitsi työläisille saavuttamaton. Jälkimäinen saavutettavissa, mutta ainoastaan yhteiskunnallisen vallankumouksen kautta. Haluan vaan kiinnittää työläisten mieltä siihen seikkaan, että on jo aika hyljätä vanhat maailmankatsomukset ja etsiä uusia, jotka eivät ole ristiriidassa todellisuuden kanssa, tässäkin kysymyksessä kuten muissakin.

E. M.

— Jos tahdot tehdä hyvän palveluksen tuttavallasi tilaa hänelle Toveritar.

Heinäkuun neljäs päivä

Kirj Wm. Lahtinen.

Niin kirkkahana loistaa taivas yllä, neljäs päivä ompi heinäkuun. — Kaik' sanan yhden lausuu hymyilyllä, tää sana, kaunis, täyttää joka suun. Sana "vapaus" niin kaunis, suuri — Sitä valtuokat juhliivat nyt juuri.

Ja tykit jyskyvät ja torvet raikuu ja loistovaunut kaduilla kiidättää, ja sotasäveleensä raikkaat kaikuu, se juhlatunnetta niin virittää; mut' kylmää, jäätävää kaikki kyllä, vaikka kesän kauneus on juuri yllä.

*

Mä nään, kun hyljättynä, vanhus halpa kadulla vaivoin koettaa raahustaa. Jo häntä saartaa vanhuudenkin salpa — muutakin viel' silmän nähdä saa: on myöskin toinen jalka hältä poissa, ja tuskin on pürre kasvois' noissa.

Hän varovaisena vaunuin ohi kulkee, niissä ajaa ylväät, korkeat juhlijat, ne menen tullen, aina tiensä sulkee, häntä näkemättä siinä ajavat. Ja turhaan hakee sijaa jalka yksi, mistä kadun yli saisi kierrettyksi.

Mieleeni iski, aatos kauvas kantoi: on yksi heistä, vanhus — kukaties — mi nuorena sen eestä jalkansa antoi, — kuin teki silloin moni nuori mies — että itsenäisyyden sen säilyttäisi: maa riistäjille edä ehjäksi jäisi.

Hän rientää yli... vaunu esiin vierii, se kaataa hänet alleen muraskaten, vaan loistovaunu eelleen pois päin kierii, vanhukseen siihen yksin jättäen. Hän vaipuu siihen, ompi liikkumatta ja valkohapsiansa nostamatta.

Jo vanhus nousee ylös, verissensä kadulle veriselle istumaan, ja kyynelhelmet kirkkaat silmissänsä vapaita juhlijaita katsoo vaan. Niin katseet niiden hän nyt kaikkein kohtaa, ne näkevät, miten silmänsä hohtaa.

"Nyt juhlikaa!" hän huudahtaapi heille, "niin juhlikaa, te juhlaa, juhlikaa että vapaus se ompi suotu teille mielenne mukaan tehdä — teurastaa, murskata ja lyödä meitä, kun kuljemme me rauhallisina teitä.

Tyrannit, juhlikaa vaan vapautta! min esi-isät ovat ostaneet verellään, tahtoen kaikille oikeutta, siksi olivat he aseet nostaneet — Mutta kuinka pilkanneet te ootte heitä ja vapautta polkeneet ja meitä!

Niin pilkatkaa te yhä oikeutta: se nousee kerran — se te muistakaa! — Ja voi, voi silloin sitä surkeutta mi teidät, verivainolaiset saa. — Hetki hehkumoikaa, se pian lopun saapi: oi näätkö, kun taivas punoittaapi? —

JOS OLETTE KIPEÄ

Pyytäkää VAPAA 5
LÄÄKEKIRJA — No. 5

Sinä on yli 25 muusta ja näiden tautila sell. tennä. Kun myöskin täydellinen hoito suom. lääketeht. Mista jolain voi ite valita sopivan lääkkeen taudilleen, samaten myöskin lääkkeitten hinnat y. m.

Lääkkeet eivät ole patentilääkkeitä, vaan toiminnallisia valmisteluita, joita Suomessa on jo käytetty monia kymmeniä vuosia.

Tämän kirjan saatto vapautti ja pitäisi sen olla jolain Suomessa kodissa, sillä ette tiedä koska sitä tarvittatte, varokaa humpukilääkkeitä ja humpukilääkkeitä.

—Lignell'in Aptekki on suurin—
—Suom. Apteekkilike Yhdysvalloissa—

P. A. LIGNELL CO., Superior, Wis.